

“Dissemination of Education for Knowledge, Science and Culture”

- Shikshanmaharshi Dr. Bapuji Salunkhe

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha's

Vivekanand College, Kolhapur

(Autonomous)

Best Practice

**“A scientific Study of Kirnotsav in Mahalaxmi
(Ambabai) Temple, Kolhapur during ‘Dakshinayan’ and
‘Uttarayan’ of Sun”**

by

Department of Physics and IQAC

in

2019 – 20

Submitted by

Head of the Department,

Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

Submitted to

Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

(2019 – 20)

Introduction

Mahalaxmi (Ambabai) temple built in an ancient time is an excellent architectural design with natural stones. Kirnotsav at Mahalaxmi (Ambabai) temple, Kolhapur, Maharashtra is one of the most awaited festivals for a people from Maharashtra and other states. It is also becoming popular amongst people from other countries. During 'Dakshinayan' and Uttarayan of sun the sun rays' traverse about 200 meters, from Mahadwar arch to idol goddess Mahalaxmi (Ambabai). During 'Dakshinayan' of Sun (November 9,10 and11) and Uttarayan of Sun (January 31 and February 1 and 2) sun rays spectacularly illuminates an entire path, that dominates reddish golden sunrays stemming from longer wavelength of solar spectrum (650-700 nm). The typical path following by sun rays during 'Dakshinayan' is: Mahadwar road arch (5.00pm), Garud mandup back side (5.17pm), Garud mandup (5.21 pm), Ganapati mandir back side (5.26 pm), Kasav chowk (5.32pm), Pitali Umbhartha (5.37 pm), Khajina chowk (5.39 pm), Garbhgruha first step (5.41 pm), Garbhgruha second step (5.42 pm), Garbhgruha third step (5.43 pm), Garbhkuti (5.43 to 5.44 pm), Katanjan (5.44 pm), idol (5.45 to 5.49 pm). In Uttarayan of sun the typical path following by sun rays is Mahadwar road arch (5.18 pm), Garud mandup back side (5.36pm), Garud mandup (5.41 pm), Ganapati mandir back side (5.44 pm), Kasav chowk (6.00pm), Pitali Umbhartha (6.05 pm), Khajina chowk (6.07 to 6.08 pm), Garbhgruha first step (6.10 pm), Garbhgruha second step (6.11 pm), Garbhgruha third step (6.12 pm), Garbhkuti first step(6.12 to 6.13pm), Katanjan (6.14 pm), idol (6.15 to 6.19 pm). The entire event of 3 days is supposed to be highly sacred and religious. Thus, attracts about 30 thousand people every day. It is supposed to be very fortune and life fulfilling event for all those who attended it personally.

Kirnotsav has been always the topic of great enthusiasm and full of complexities. Hence previously some people tried to undertake its scientific study. However due to many reasons, for several years the festival did not take place full-fledged i.e. sun rays did not reached up to the face of the idol or covers entire idol, and the overall light intensity as the path was reduced.

Contribution by Faculty of Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur

Prof. (Dr) Milind Manohar Karanjkar, Head, Department of Physics and Astrophysics, Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous) and his team of students decided to work on these problems scientifically to overcome the problem and get remedy on it, few years back.

The team of researchers have observed following problems:

- 1) The heavy traffic at nearby places of temple and human interference created enormous amount of dust particles that scatter sun light and deviate their path. This lessens the intensity of sun rays and their amount which are not enough to illuminate full idol, with desired intensity.
- 2) A crowd of about 2000 people, gathered inside the temple, caused dramatic increase in abnormal humidity. This refracts the sun rays to a great extent.
- 3) In addition, direct human interference in the pathway obstructs sun rays.
- 4) The nearby shopkeepers used to lighten their shops, which increased stray light.
- 5) Further obstructions occurred due to building, water tanks, trees, hoardings and electric cables.
- 6) Furthermore fog, smog, smokes, clouds, rain storm, winds, cared natural obstructions.

The humidity, intensity of light, wind speed and temperature were continuously monitored and studied accurately with the help of Data logger, Lux meter, Anemometer and Thermal gun. The

systematic record of all these physical parameters at various locations within the temple. The final plan was worked out accordingly, to observe full-fledged Kirnotsav.

Printed from

THE TIMES OF INDIA

Kirnostav festival: Sun rays reach till waist of the deity at Mahalaxmi

TNN | Feb 1, 2017, 06.02 AM IST

KOLHAPUR: The first day of second Kiranotsav festival on Tuesday saw rays of the sun reaching till the waist of the deity at Mahalaxmi temple.

In another development, the Mahalaxmi Kiranotsav Marg Nischitikaran Samiti came up with a fixed map of the sun's movement and will soon submit it to the town planning department of the Kolhapur Municipal Corporation (KMC).

The Mahalaxmi temple is built in such a manner that sun rays reaches in sanctum sanctorum twice a year— Uttarayan (sun moving towards North) and Dakshinayan (sun moving towards South). The ongoing festival will culminate on February 2.

On Day 1 of the festival, more than 10,000 devotees attended the festival. However, for the past few years the sun rays have not been covering entire deity due to various reasons, including air pollution.

Member of the Mahalaxmi Kirnostav Marg Nischitikaran Samiti and environmental activist Uday Gaikwad said, "The town planning department of KMC had formed a committee to study the path of sun's movement and asked to finalise a path. We are in the last leg of fixing the path. We will soon submit the maps to the town planning department."

Milind Karanjkar, a researcher at Vivekanand College, said, "We have been mapping and testing intensity of sun rays since the last two days. We registered that high intensity of sun rays is reaching the temple. We would sit together with temple management and suggest measures to prevent deviations in its path."

Following tasks are undertaken to solve the above problems/difficulties.

1) Considering the human interference, the major obstacle; the initial steps are taken to convince people to observe and see the phenomenon live on screen, placed in the temple premises. This was only possible with the cooperation and arrangement made by Shri. Mahesh Jadhav, Chiarman, Paschim Maharashtra Devasthan Samiiti, Kolhapur and his official team. Further he made the live streaming of the event through website of devasthan samiiti, local TV channels and other electronic medias to avoid crowd inside the temple. Subsequently, this help reducing the amount of dust particles, humidity, temperature, physical obstruction by the people. The illumination intensity is dramatically improved.

2) Only optimal no. of people (20) allowed including print and electronic media persons, office staff of the devasthan samiiti and priests inside the temple during the kirnotsav time. Paschim Maharashtra Devasthan samiti request to stake holders to remove the water tanks on the buildings and apartments, temporarily extension shades advertising boards on the shop, some electricity cables on the way, trees on the path are trimmed. It is seen that the sun rays travel in proper way and reaches to deity at the proper place and the kirnotsav is successfully complete both in the 'Dakshinayan' and 'Uttarayan' properly and required lux level is obtained.

3) All the incandescent lamps high mask lamos are replaced by LED to reduce power consumption and ambient temperature.

4) The subsequent reflection came due to vitrified tiles, fitted in the temple, obstruct resultant intensity. The path of the sun rays is covered by cloth mats to reduce reflection of light to avoid light interference. This minimizes the loss of sunrays during their journey. The intensity, temperature, humidity, wind speed and direction of sunrays are monitored during kirnotsav.

Conclusion: (Kirnotsav, during the ‘Dakshinayan’ of Sun)

In the current situation study/results indicates that if environment is clear, no dense clouds in the sky, no dust particles, no pollutants, and if only optimal no. of people (maximum 20) enter inside the temple during the period of Kirnotsav i.e. from 5.00 pm to 5.55 pm (‘Dakshinayan’ of sun), the sunrays festival called as Kirnotsav succeeds for five days.

After successful study of kirnotsav, during the ‘Dakshinayan’ of the sun, we noticed /found that festival occurs during November 9, 10, 11, 12 and ends on November 13. i.e after two days of previous dates announced (09 November to 11 November).

Further as per our observations the study shall be extended up to 14, and 15 Nov. to check the sun rays reaches or not on deity. If above mentioned factors are up to the required mark the period of ‘Dakshinayan’ Kirnotsav may be ends/last on 15 Nov. 2020. (up to seven days)

Conclusion: (Kirnotsav, during the ‘Uttarayanyan’ of Sun)

In the current situation the study/results indicates that if environment is clear, no dense clouds in the sky, no dust particles, no pollutants, and if only optimal no. of peoples (maximum 20) enter inside the temple during the period of Kirnotsav i.e. from 5.15 pm to 6.20 pm (“Uttarayanyan” of sun), the sunrays festival called as Kirnotsav succeeds for five days.

After successful study of kirnotsav, during the “Uttarayanyan’ of the sun, we noticed /found that, festival occurs during January 29, 30, 31, February 01 and ends on February 02. i.e two days early of previous dates announced (31 January to February 1, 2). Further as per our observations the study shall be started from 27 and 28 January to check the sun rays reaches or not on deity. If above mentioned factors are up to the required mark the period of “Uttarayanyan’ Kirnotsav may be up to seven days.

Letter by Shree Mahalaxmi Karveer Nivasini Temple Office

WESTERN MAHARASHTRA DEVASTHAN MANAGEMENT COMMITTEE

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान व्यवस्थापन समिती

श्रीमहालक्ष्मी करवीर निवासिनी मंदिर ऑफिस
SHREE MAHALAXMI KARVEER NIVASINI TEMPLE OFFICE

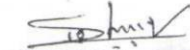
कोल्हापूर. फोन : २५४१७७९ KOLHAPUR. PHONE : 2541779

जावक क्र. :

दिनांक :

The team led by Dr. Milind M. Karanjkar from Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur is investigating several aspects of environmental pollution and subsequent impact on ambience of Shri. Mahalaxmi temple, Kolhapur. This temple is being visited by several lakhs of devotees every year and is one of the popular and sacred places in southern Maharashtra.

It was observed by the team that inside the Garbhkuti, the average values of temperature and humidity were 36.1°C and 84% respectively. There were several incandescent and florescent lamps installed in the temple, which were causing rise in temperature and humidity. The power consumption was also substantial. However, as per the suggestion of the team, the temple committee installed LEDs. LED is the latest lighting technology, which helps in keeping the surrounding temperature low as it is a cold source of light. Due to LED lights installation both the temperature and humidity were brought down substantially to 32.5 °C and 72% respectively. This results into the creation of good ambience in Garbhkuti that help Pujari's and devotee's and all other people who visit the temple. Similarly the LED installations have caused substantial reduction in power consumption. The electricity bill of Rs. 1.65 Lakh was reduced to Rs. 1.40 Lakhs.

Manager,

Shri Karveer Nivssini (Mahalaxmi) Devasthan,
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra).

Shri Karveer Nivssini (Mahalaxmi) Devasthan,
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra).

WESTERN MAHARASHTRA DEVASTHAN MANAGEMENT COMMITTEE

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान व्यवस्थापन समिती
श्रीमहालक्ष्मी करवीर निवासिनी मंदिर ऑफिस
SHREE MAHALAXMI KARVEER NIVASINI TEMPLE OFFICE

कोल्हापूर. फोन : २५४१७७९ KOLHAPUR. PHONE : 2541779

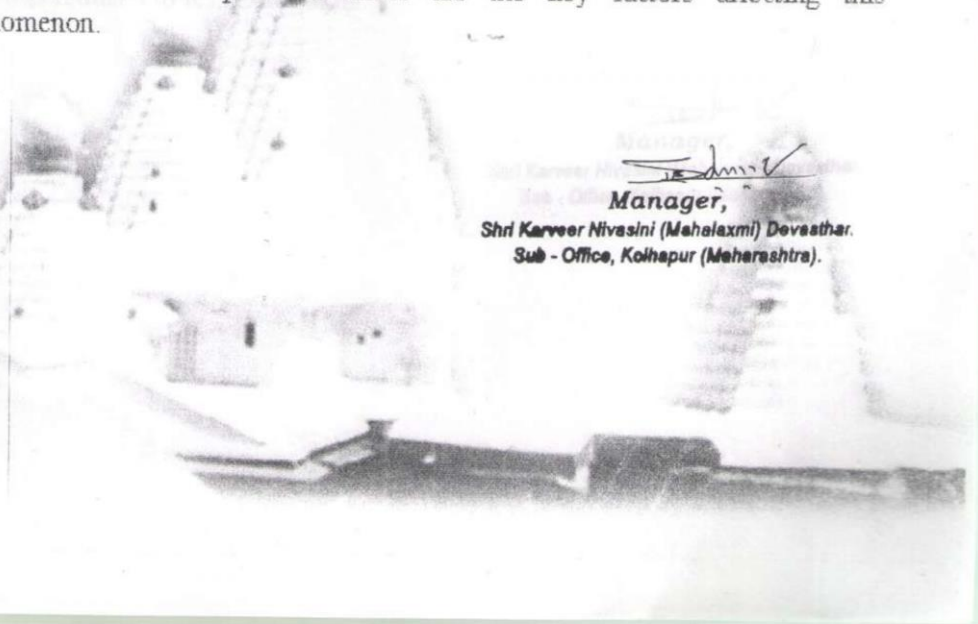
जावक क्र. :

दिनांक :

The team led by Dr. Milind M. Karanjkar from Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur is investigating several aspects of environmental pollution and subsequent impact on ambience of Shri. Mahalaxmi temple, Kolhapur. This temple is being visited by several lakhs of devotees every year and is one of the popular and sacred places in southern Maharashtra.

"Kiranotsav" is one of the most unique and an interesting festival celebrated twice a year (in the month of November and January-February). During this period at the time of sunset, rays travel from Mahadwar-Garud Mandap-Ganapati Mandir-Kasav Chowk-Pitali Umbaratha-Khajina Chowk-Garbhagriha-Garbhkuti-Godess Mahalaxmi, stepwise. This takes about 20 minutes for rays to travel from Mahadwar to Godess Mahalaxmi. This depends on sun's altitude and azimuth positions. The team narrates the detailed scientific information about this festival to all the devotees.

However, recently there was some problems in "Kiranotsav", due to which the festival did not take place properly. The reasons behind this incomplete "Kiranotsav" festival are studied by this team. It is observed that some obstacles and pollution level are the key factors affecting this phenomenon.

Manager,

Shri Karveer Nivasini (Mahalaxmi) Devasthan.
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra).

Photographs during Kirnotsav (2019 – 20)

किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी | किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई

Pudhari News
400K subscribers

Subscribe

3

Share

Download

Clip

Save

211 views 15 Nov 2019

किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई | किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी

Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (15/11/2019)

किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी | किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई

Pudhari News
400K subscribers

Subscribe

3

Share

Download

Clip

Save

211 views 15 Nov 2019

किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई | किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी

Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (15/11/2019)

किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी | किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई

पुढारी Pudhari News
400K subscribers

Subscribe

3

Share

Download

Clip

Save

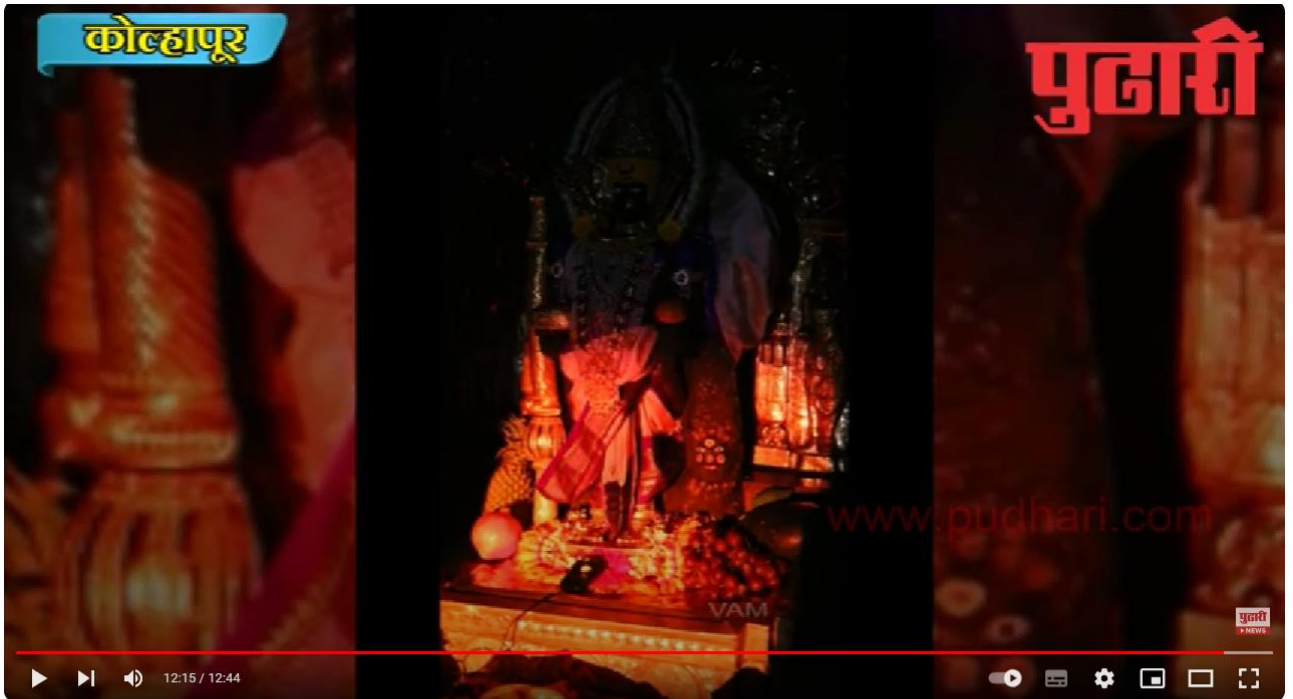
...

211 views 15 Nov 2019

किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई | किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी

Google Chrome

[Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur \(15/11/2019\)](#)

किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी | किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई

पुढारी Pudhari News
400K subscribers

Subscribe

3

Share

Download

Clip

Save

...

211 views 15 Nov 2019

किरणोत्सव सोहळा | करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई | किरणोत्सव सोहळ्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी

29/01/2020

Kirnotsav: 29/01/2020

किरणोत्सव २०२०

३०-१-२०२०

देवीचा पुर्ण क्षमतेने झालेला किरणोत्सव
६ वा. १७ मिनिटे

सौजन्य-देवस्थान व्यवस्थापन समिती पश्चिम महाराष्ट्र, कोल्हापूर

www.vamphotostudio.com
9890909600

Kirnotsav: 30/01/2020

४

किरणोत्सव २०२०

३१/१/२०२०

देवीच्या मुखा पर्यंत ६ वा. १७ मि.

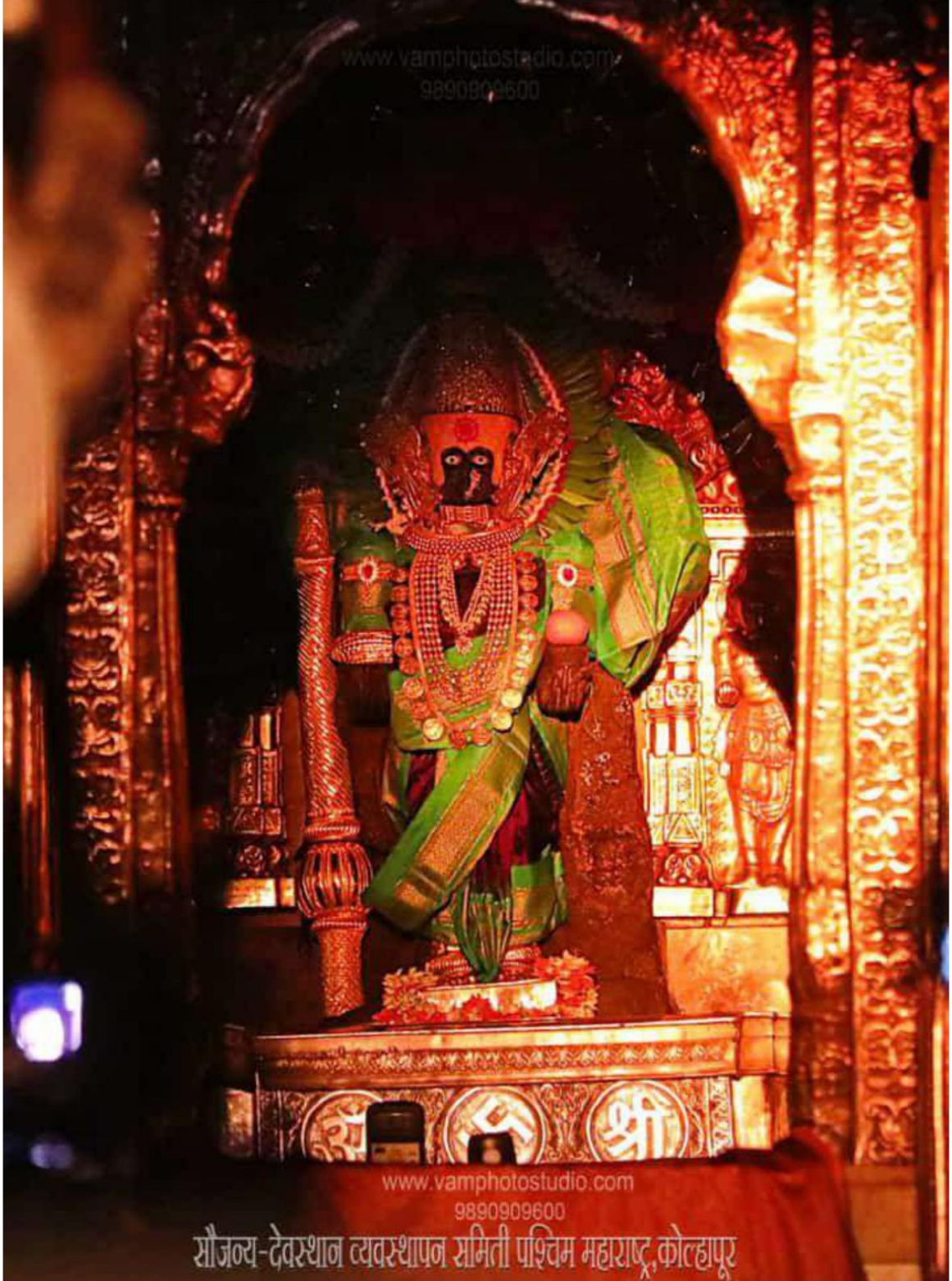
Kirnotsav: 31/01/2020

किरणोत्सव २०२०

१/२/२०२०

सुर्यकिरणे देवीच्या मुखावरुण ६ वा. १८. मिनिटांनी डाबीकडे लुप्त झाली

www.vamphotostudio.com
9890909600

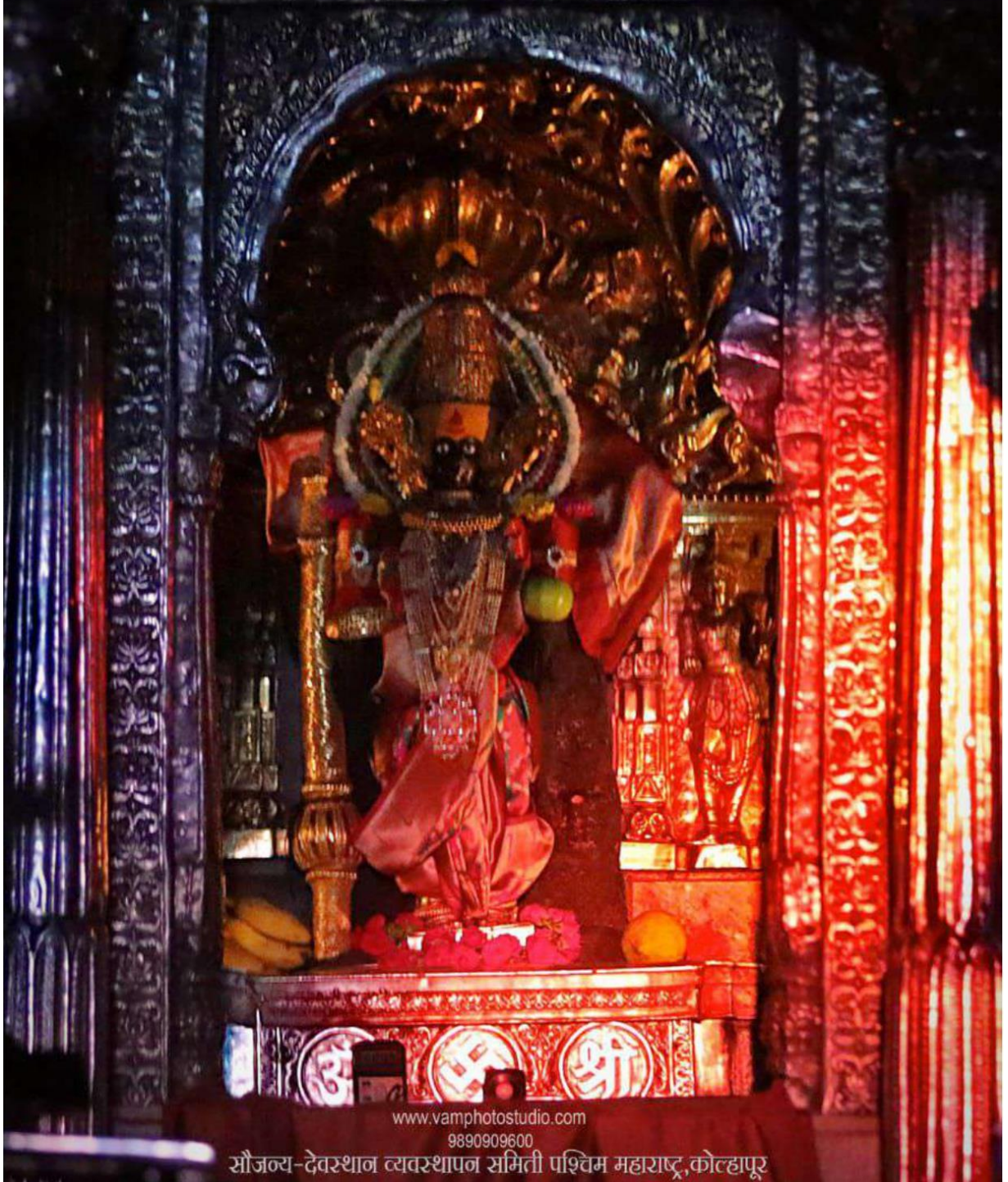
सौजन्य-देवस्थान व्यवस्थापन समिती पश्चिम महाराष्ट्र, कोल्हापूर

Kirnotsav: 01/02/2020

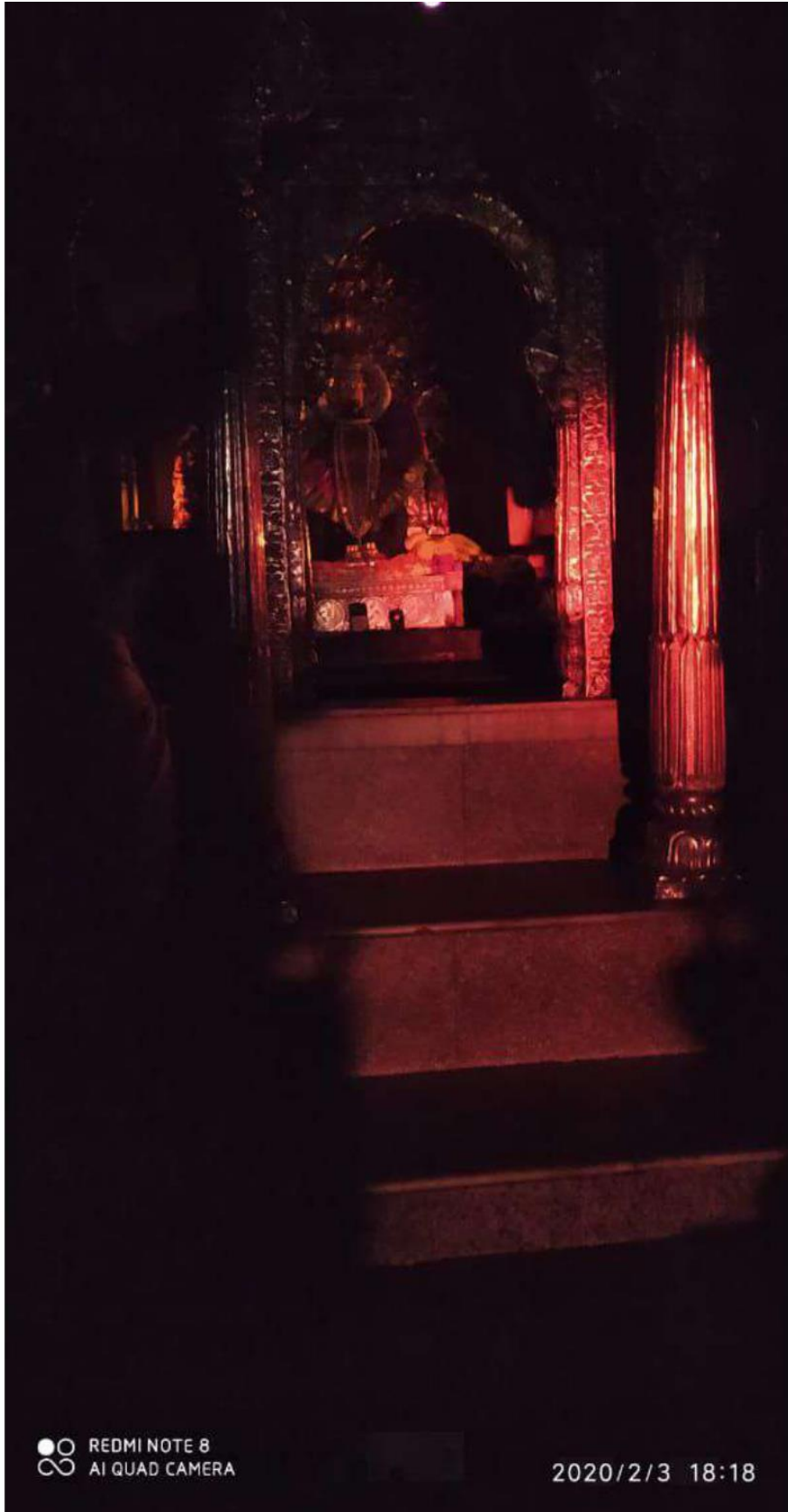
किरणोत्सव २०२०

२/२/२०२०

किरणे देवीच्या गुडघ्या पर्यंत येऊन डावीकडे ६वा.१८ मि. लुप्त झाली

Kirnotsav: 02/02/2020

Kirnotsav: 03/02/2020

Newspaper Cuttings (2019 – 20)

Printed from

THE TIMES OF INDIA

Maharashtra: Kirnotsav at Mahalaxmi temple from Saturday

TNN | Nov 8, 2019, 10.28 AM IST

KOLHAPUR: Kirnotsav — the festival of rays — commences from November 9 at the Mahalaxmi temple. During this period, one can witness sun rays directly falling on the idol of the goddess during sunset.

The event takes place twice a year sometime between November 9 and November 12 and between January 31 and February 3.

According to the Pashim Maharashtra Devsthan Samiti (PMDS) officials, LED screens will be installed in the temple premises for the convenience of the devotees. The screens will stay until the festival lasts.

Experts said that the event is a sight to behold. However, they are a bit concerned about the auspicious event fearing that overcast conditions or pollution may create an obstacle.

"The pollutants released in the air due to burning of firecrackers may create an obstacle in the sun rays falling on the deity. We hope that the cloudy weather does not affect the Kirnotsav," said an expert.

According to Milind Karanjkar, associate professor of astrophysics at the city-based Vivekanand College who has undertaken a study of the intensity of sun rays and possible hurdles, said that various pollutants in the atmosphere can cause rays to bend down a little.

Hundreds of devotees throng the temple to get a glimpse of its architectural marvel where the sun rays steadily reach the sanctorum of the temple on particular days of the year.

[Times of India dated 08/11/2019](#)

किरणोत्सव सोहळा उद्यापासून

लोकमत न्यूज नेटवर्क

कोल्हापूर : करवीरनिवासिनी अंबाबाई देवीच्या किरणोत्सवास उद्या, शुक्रवारपासून सुरुवात होत आहे. आज, गुरुवारी सायंकाळी पाच ते सहा वाजण्याच्या दरम्यान आकाश निरीक्षणासाठी वापरल्या जाणाऱ्या मोठ्या दुर्बिणीद्वारे किरण मार्गातील अडथळ्यांची तपासणी होणार आहे.

चर्षातून दोन वेळा होणाऱ्या अंबाबाई देवीच्या किरणोत्सव मार्गात मानवनिर्मित अडथळे मोठ्या प्रमाणात आहेत; ते दूर करण्यासाठी देवस्थान समिती प्रयत्नशील आहे, तर अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर हेही आपल्या अभ्यासक विद्यार्थ्यांसह देवीच्या मूर्तीपर्यंत तीव्र क्षमतेची किरणे विनाअडथळा कशी पोहोचतील यांचा अभ्यास करून यासाठी उपाययोजना सुचवीत आहेत. त्यानुसार बुधवारी प्रा. कारंजकर यांच्या अभ्यासप्रथकाने सायंकाळी पाच वाजल्यापासून किरणांचा अभ्यास केला. या ठिकाणी नियमित वातावरणात किरणे १५० लक्स इतक्या तीव्र क्षमतेची लागतात; मात्र बुधवारी सायंकाळी ढगाळ वातावरणानंतर ९९ लक्स इतकी किरणांची तीव्रता मिळाली; त्यामुळे आज, गुरुवारी किरणांची तीव्रता वाढेल, असा अंदाज अभ्यासकांनी व्यक्त केला. दरम्यान किरणोत्सवाचा सोहळा विनाअडथळा पाहण्यासाठी मोठ्या स्क्रीनची व्यवस्था केल्याची माहिती देवस्थानचे सचिव विजय घोवार यांनी दिली.

सकाळ

अंबाबाई मंदिरात उद्यापासून किरणोत्सव

कोल्हापूर, ता. ६ : श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाला शुक्रवार (ता. ८) पासून प्रारंभ होणार आहे. या पार्श्वभूमीवर आजपासून मावळतीच्या सूर्यकिरणांच्या पाहणीला प्रारंभ झाला. सायंकाळी पाच वाजून ३५ मिनिटांनी ढग सूर्यकिरणांच्या आडवे आले; मात्र पुढे दोनच मिनिटांनी ढग बाजूला गेल्याने चांदीच्या उंबऱ्यापर्यंत सूर्यकिरणे पोचली. सूर्यकिरणांची तीव्रताही चांगली असल्याचे प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले.

मंदिरात परंपरेप्रमाणे नऊ, दहा आणि अकरा नोव्हेंबरला किरणोत्सव होतो; मात्र गेल्या वर्षीपासून पाच

दिवसांचा किरणोत्सव देवस्थान समितीने जाहीर केला आहे. त्यानुसार हा किरणोत्सवही पाच दिवसांचा होणार आहे.

Kolhapur, Main
07/11/2019 Page No. 5

Daily Sakal dated 07/11/2019

मंदिरात आजपासून किरणोत्सव

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. ७ : येथील श्री अंबाबाई मंदिरात उद्या (ता. आठ) पासून किरणोत्सवाला प्रारंभ होणार आहे. देवस्थानने जाहीर केल्यानुसार सलग पाच दिवस हा सोहळा होईल. सोहळ्यात रोज सायंकाळी मावळतीच्या सूर्यकिरणांचा अभिषेक देवीच्या मूर्तीवर होतो.

दरम्यान, आज किरणोत्सव मार्गातील अडथळ्यांची टेलीस्कोपच्या साहाय्याने पाहणी झाली. त्यात काही घरांच्या गॅलरी, वायरचा अडथळा असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. हे अडथळे काढून घेण्याच्या सूचना

दिल्या असल्याचे समितीचे अध्यक्ष महेश जाधव यांनी सांगितले. नऊ, दहा आणि अकरा नोव्हेंबरला किरणोत्सव सोहळा भाविकांना मंदिराबाहेर पाहता यावा, यासाठी एलईडी स्क्रीन बसवले जाणार असल्याचेही ते म्हणाले.

दूरचित्रवाणी मालिका

संत बाळूमामा, श्री गुरुदेव दत्त अशा मालिका सध्या दूरचित्रवाणीवर सुरू असून, येत्या काळात श्री अंबाबाई आणि श्री जोतिबाच्या माहात्म्यावर मालिकांची निर्मिती करण्याचा विचार असल्याचेही श्री. जाधव यांनी सांगितले.

विवेकानंद कॉलेजच्या टीमच्या वतीने कालपासून सूर्यकिरणांच्या तीव्रतेच्या पाहणीला प्रारंभ झाला आहे. या टीमने आजही मावळतीच्या सूर्यकिरणांची पाहणी केली. सायंकाळी

सूर्यकिरणांनी देवीच्या गाभाऱ्यापर्यंत प्रवेश केला. सूर्यकिरणांची तीव्रता प्रखर असून, किरणोत्सव सोहळा पूर्ण क्षमतेने होईल, असे प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले.

Kolhapur, Main
08/11/2019 Page No. 5

Daily Sakal dated 08/11/2019

लोकमत

अंबाबाई किरणोत्सव आजपासून

चाचणीत किरणांची तीव्रता पोषक : १५ कि.मी.अंतरापर्यंतच्या अडथळ्यांची दुर्बिणीतून पाहणी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

कोल्हापूर : करवीरनिवासिनी अंबाबाई देवीचा किरणोत्सव आज, शुक्रवारपासून सुरू होत आहे. या पार्श्वभूमीवर अभ्यासकांनी गुरुवारी सायंकाळी केलेल्या चाचणीत किरणांची तीव्रता किरणोत्सवास पोषक असल्याचे दिसून आले. सोबतच दुर्बिणीद्वारे १५ कि.मी. अंतरापर्यंतच्या अडथळ्यांचीही पाहणी करण्यात आली.

अंबाबाई देवीचा वर्षातील पहिला किरणोत्सव ९, १० आणि ११ नोव्हेंबरदरम्यान सुरू होतो. मात्र, तत्पूर्वी अभ्यासकांनी केलेल्या मागणीनुसार सुरुवातीच्या दिवसाअगोदरचा एक दिवस आणि

देवस्थानतर्फे भाविकांना किरणोत्सवाचा सोहळा 'याची देही, याची डोळा' पाहता येण्यासाठी मंदिर परिसरात ९, १०, ११ तारखांना मोठ्या स्क्रीनची व्यवस्था केली जाईल. सोबतच किरणोत्सव मार्गातील अडथळेही दूर केले जातील.

- महेश जाधव, अध्यक्ष, पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान व्यवस्थापन समिती

शेवटच्या दिवसानंतरचा एक दिवस असे पाच दिवस किरणोत्सव अभ्यासण्यासाठी मागील वर्षापासून सुरुवात झाली. त्यानुसार यंदाही पाच दिवसांच्या किरणोत्सवास आज, शुक्रवारपासून सुरुवात होणार आहे. या पार्श्वभूमीवर पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीचे अध्यक्ष महेश

जाधव व किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर यांच्या विद्यार्थी अभ्यासकांनी गुरुवारी सायंकाळी किरणांची तीव्रता मोजली. यात पाच याजून ४७ मिनिटांनी महाद्वार दरवाजात ३७ हजार लक्स इतकी किरणांची तीव्रता मिळाली. किरणांनी गर्भकुटीत प्रवेश केल्यानंतर पहिल्या

संगमरवरी पायरीवरून कटांजलीच्या डावीकडे झुकत किरणे लुप्त झाली. त्यामुळे आजपासून वातावरण स्वच्छ राहिल्यास किरणोत्सवास सुरुवात होईल. यासोबतच आकाशनिरीक्षण दुर्बिणीतून पाहणी केल्यानंतर १५ कि.मी.पर्यंतच्या अडथळ्यांची पाहणी केली. यात लोखंडी ग्रिल, वायर, आदींचे अडथळे निर्माण झाले आहेत. त्यांची पाहणी करण्यात आली. या दरम्यान, उपस्थित असलेले देवस्थान समितीचे अध्यक्ष महेश जाधव यांनाही ते दाखविण्यात आले. त्यांनीही अभ्यासकांना अडथळे दूर करण्याचे आश्वासन दिले. हे अडथळे दूर झाल्यास किरणांची तीव्रताही मोठ्या प्रमाणात मिळेल व किरणोत्सव पूर्ण होण्यास मदत होईल.

Hello Kolhapur
Page No. 3 Nov 08, 2019
Powered by: erelego.com

Daily Lokmat dated 08/11/2019

अंबाबाईस सूर्यकिरणांचा अलंकार

किरणोत्सव सोहळ्याची पर्वणी; सलग दुसऱ्यादिवशी भाविकांतून समाधान

कोल्हापूर : किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशीही पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव झाला. श्री अंबाबाई देवीच्या संपूर्ण मूर्तीवर सूर्यकिरणे पोचली. (मोहन मंली : सकाळ छायाचित्रसेवा)

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. ३१ : श्री करवीर निवासिनी अंबाबाई मंदिरातील बाण्याचे प्रमाण अन् बाह्य वातावरणातील धुके कमी, आर्द्रता कमी, स्वच्छ आणि सुंदर वातावरण, निम्न आकारा आदी अनुकूल घटकांमुळे अंबाबाई देवीच्या उत्तरायण किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी सूर्यकिरणे देवीच्या संपूर्ण मूर्तीवर पोहोचली आणि मुकुटाकडून लुप्त झाली. विशेष म्हणजे, सूर्यकिरणांची तीव्रताही चांगली होती. यामुळे किरणोत्सव साकारला तसे भाविकांनी समाधान व्यक्त केले.

सूर्याच्या किरणांनी मंदिरात प्रवेश केल्यानंतर देवीच्या कटांबल येथे सहा वाजून १७ मिनिटे ते सहा वाजून १९ मिनिटांपर्यंत ही किरणे १०० ते ११० सेकंद थांबली. ही किरणे चेहऱ्यावर ६.१७ मिनिटे तर किर्टापर्यंत ६.१९ मिनिटांपर्यंत स्थिर राहिल. उद्या (शनिवारी) किरणोत्सव सोहळा होईल. परिचम महाष्ट्र देवस्थान समितीने नगारखाना, रामाचा पार, श्री सिद्धिविनायक मंदिर परिसरात तीन एलईडी स्क्रीन लावले होते. हा नयनमय सोहळा पाहण्यासाठी जिल्ह्यातून तसेच परगावांवरून भाविक आले होते. मंदिरात अतिथीही होऊ नये

म्हणत एलईडी स्क्रीनच्या सोय केली होती. भाविकांनी तिन्ही टिकणी थांबून स्क्रीनवर किरणे कशी देवीपर्यंत जाताना, ते पाहिले. स्क्रीनवरून किरणोत्सवाचे मोबाईल रेकॉर्डिंगही अनेक भाविकांनी केले. संपूर्ण परिसर भाविकांनी फुलून गेला होता. किरण जसजशी देवीकडे सरू लागली तसे परिसरात शांतता पसरली. संपूर्ण मंदिर परिसर धुपारली उदबत्याच्या सुगंधाने भरून गेला होता.

अनेक भाविकांनी तीन दिवस सुरू असलेल्या किरणोत्सव सोहळ्यासाठी कोल्हापूरमध्ये एक ते दोन दिवस आधी मुक्कामही केला होता. किरणोत्सव किती तारखेला होता, याचे निघोचन

असा झाला किरणांचा प्रवास

● महाद्वार रोड मेन गेट.....	५.३३
● गळड मंडप.....	५.४१
● गणपती मंदिर समोरील कासव चौक.....	६.००
● पितळी उंबरा.....	६.०५
● गाभाऱ्याची पायरी.....	६.११
● कटांबल.....	६.१४
● चरणा स्पर्श कंबर.....	६.१४
● छाती.....	६.१६
● गळा.....	६.१६
● चेहरा.....	६.१६
● किर्टा.....	६.१७
● पूर्ण किरणोत्सव.....	६.१८

किरणांची तीव्रता मोजण्यासाठी लक्स मीटर उपकरण वापरले जाते. लक्स मीटर म्हणजे, एका मेणबत्तीने एका स्वचेअर मीटर अंतरावर दिलेला प्रकाश म्हणजे एक लक्स मीटर असे म्हणतात. किरणांची दिशा पाहण्यासाठी मॅनेटोमीटर उपकरण वापरले जाते. किरणांच्या मार्गावर वेणाऱ्या अडथळांची पाहणी केली होती. - प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर, किरणोत्सव अध्यापक

केले होते. अनेक भाविकांनी हा किरणोत्सव झाल्यानंतर भाविकांनी सोहळा कसा होता, याचे कुतूहल होते. देवीचे दर्शन घेतले.

Daily Sakal dated 01/02/2020

उत्तरायण किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी शुकवारी मावळतीची किरणे देवीच्या कमरेला स्पर्श करत मुखापर्यंत पोहोचली.

दुसऱ्या दिवशीही किरणोत्सव पूर्ण

म. टा. प्रतिनिधी, कोल्हापूर

करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील उत्तरायण किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी शुकवारी मावळतीची किरणे देवीच्या कमरेला स्पर्श करत मुखापर्यंत पोहोचली. सायंकाळी सव्या सहा वाजता देवीच्या कमरेला किरणांचा स्पर्श झाला. शुकवार असल्याने किरणोत्सवाचे दर्शन घेण्याबरोबरच स्थानिक भाविकांसह परगावच्या भाविकांनीही गर्दी केली होती. भाविकांच्या सुविधेसाठी मंदिराच्या आवारात स्क्रीनची व्यवस्था करण्यात आली होती.

सायंकाळी साडेपाच वाजता किरणे महाद्वारातून मंदिरात आली. पाच वाजून ४१ मिनिटांनी किरणांनी गळड मंडपात प्रवेश केला. अत्यंत प्रखर किरणे असल्याने किरणोत्सव पूर्ण होणार असे चित्र दिसत होते. सहा वाजता किरणांचा कासव चौकात प्रवेश झाला. यावेळी दूतर्पा थांबलेल्या भाविकांचा काहीवेळ किरणांमध्ये अडथळा झाल्याने गोंधळ झाला. पितळी उंबरा ओलांडून किरणे पेटीचौकात येताच पेटीचौक व गर्भकुंडीतील दिवे मालवण्यात आले. सहा वाजून १२ मिनिटांनी किरणे गाभाऱ्याची पायरी ओलांडून देवीच्या

स्क्रिनवरही

किरणोत्सवाचा आनंद

मंदिरातील गणपती चौकापासून ते पेटीचौकापर्यंत भाविकांची गर्दी झाली होती. तसेच संशोधक, अभ्यासक, विद्यार्थीही किरणोत्सवाच्या नोंदी करण्यासाठी मंदिरात होते. अधिकाधिक भाविकांना किरणोत्सव सोहळ्याचा आनंद घेता यावा यासाठी मंदिराच्या आवारात स्क्रिनची सुविधा करण्यात आली होती. या स्क्रिनवरही शेकडो भाविकांनी किरणोत्सव पाहिला.

मावळतीच्या

किरणांनी उजळला गाभारा

चरणांच्या दिशेने सरकली. तर पुढच्या मिनिटाला चरणस्पर्श करत देवीच्या कमरेपर्यंत पोहोचली. प्रखरता व वेग चांगला असल्याने हा सोहळा भाविकांच्या नजरेचे पारणे फेडणार होता. दुसऱ्या दिवशी किरणांचा देवीच्या कमरेला

किरणोत्सव सोहळ्याला पर्यटनक्षेत्र आणावे

विविध शहरांमधील वैशिष्ट्यपूर्ण गोष्टी पर्यटकांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी प्रयत्न केले जातात. याच धर्तीवर कोल्हापुरातील अंबाबाई मंदिरात होणाऱ्या किरणोत्सव सोहळ्याचे पर्यटनाच्यादृष्टीने महत्त्व वाढवले पाहिजे. वर्षातून दोन वेळा सहा दिवस होणारा किरणोत्सव सोहळा पाहण्यासाठी पर्यटक यावेत यासाठी जिल्हा प्रशासन, महापालिका, पर्यटन विकास कार्यालय व देवस्थान समिती यांच्यावतीने पुढाकार घेण्याची गरज आहे

होणे आवश्यक असतो. त्यामुळे किरणांनी देवीच्या कमरेला स्पर्श करताच उपस्थित भाविकांनी टाळ्या वाजवत जयअंबे असा जयघोष केला. यावेळी किरणांची प्रखरता टिकून होती व किरणे मुखाच्या दिशेने वर सरू लागल्याने भाविक बसून राहिले. सोनेरी झाक असलेल्या किरणांनी देवीचे मुखकमल उजळून गेल्यानंतरही एक मिनिटांपर्यंत किरणे स्थिर होती. यानंतर देवीची आरती करण्यात आली. भाविकांनी

Daily Maharashtra Times dated 01/02/2020

यशस्वी किरणोत्सवाने करवीरवासीयांत चैतन्य..!

अतिक्रमणे हटवली : गर्दीवरील नियंत्रणाचा परिणाम

कोल्हापूर / प्रतिनिधी :

महाद्वार चौकातील अतिक्रमणांवर केलेली कारवाई, अंबाबाई गाभान्यातील गर्दीवर आणलेले नियंत्रण आणि अभ्यासकांच्या सूचनांचे कटेकोर पालन या सर्व गोष्टीमुळे गेली अनेक वर्षे हुलकावणी देणारा अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सव सोहळा पुन्हा यशस्वी होत आहे. देवस्थान समितीकडून केल्या जाणाऱ्या उपाययोजनांचेही स्वागत भाविकांकडून केले जात आहे.

वास्तुकलेचा अजोड नमुना असलेल्या अंबाबाई मंदिरात वर्षातून दोन वेळा होणारा किरणोत्सव सोहळा हा भाविक आणि वास्तु अभ्यासकांसाठी नेहमीच पर्वणी ठरतो आहे. मावळतीच्या सूर्याची किरणे थेट अंबाबाईच्या मूर्तीवर पडतात. ते दिलोभनीय दृश्य डोळ्यात साठवण्यासाठी अनेकजण

मुद्दम मंदिराला भेट देत असतात; परंतु गेल्या काही वर्षांपासून अंबाबाई मंदिर परिसरात निर्माण झालेले इमारतींचे अडथळे, वाढते प्रदूषण, मंदिरातील वाढती आर्द्रता या कारणामुळे या किरणोत्सवात मोठे अडथळे निर्माण होत होते.

१५-२० वर्षांपूर्वी पूर्ण क्षमतेने होणाऱ्या किरणोत्सव मार्गावर गेल्या काही वर्षांत अडथळे निर्माण होत होते. किरणोत्सव पुन्हा यशस्वी करण्यासाठी

प्रदूषणावर नियंत्रण हवे

किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने न होण्याच्या विविध कारणामध्ये हवेतील धूलिकण तसेच वाढते प्रदूषण हे कारणही मुख्य आहे. गेल्या काही वर्षांत शहरातील वाढते प्रदूषणही किरणांची तीव्रता कमी होण्यास कारणीभूत ठरत आहे. किरणोत्सव काळात अंबाबाई मंदिर परिसरातील वाहतूक मार्गात बदल करणे, परिसरातील प्रदूषण रोखण्यासाठी उपाय करणे, या गोष्टीही करणे आवश्यक आहेत.

समितीमार्फत अभ्यास करण्यात आला. त्या अंतर्गत खगोल अभ्यासकांनी केलेल्या सूचना, प्रशासनाचे दाखलेही

सतर्कता आणि देवस्थान समितीचा पुढाकार या कारणांमुळे भाविकांना पुन्हा पूर्ण क्षमतेच्या किरणोत्सवाची

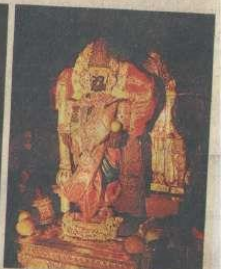
उत्तराध्याय-दक्षिणाध्याय काळातील किरणोत्सव पूर्वी तीन दिवसांचा होता, परंतु आता पाच दिवस किरणोत्सव होत आहे. या सर्व तारखांचा अभ्यास करून योग्य तो निकष काढणार आहे.

- प्रा. मिलिंद कारंजकर, विवेकानंद महाविद्यालय

महाद्वार चौकातील अतिक्रमणे तसेच मंदिरातील आर्द्रता कमी करण्यासाठी देवस्थान समितीने पुढाकार घेतला. या सर्वामुळेच पुन्हा पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव पाहता येत आहे. भाविकांना एलईडी स्क्रीनद्वारे किरणोत्सवाची संधी उपलब्ध करून दिली आहे.

- महेश जाधव, अध्यक्ष, देवस्थान समिती

प्रचिती येत आहे. गेल्या वर्षी देवस्थान समितीने पुढाकार घेऊन किरणोत्सव काळात मंदिराच्या गाभान्यातील गर्दी कमी केली. किरणांचे पर्यावरित होणे थांबवण्यासाठी कापडाचा वापर केला. महापालिकेकडूनही महाद्वार रोड तसेच ताराबाई रोडवरील अतिक्रमणे काढण्यात आली. या सर्व

उपाययोजनांमुळे किरणोत्सव पुन्हा यशस्वी झाला. किरणोत्सवातील अडथळांच्या कारणे शोधण्यासाठी विवेकानंद महाविद्यालयाच्या खगोलशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी केलेला अभ्यासही यामुळे महत्त्वाचा ठरला. त्यांनी काढलेले निष्कर्षही फायदेशीर ठरले.

Daily PunyaNagari dated 01/02/2020

कोल्हापूर

अंबाबाईचे प्रभामंडळ झळाळले

कोल्हापूर, रविवार, २ फेब्रुवारी २०२०

किरणोत्सव सोहळा; अंबामातेचा जयघोष; किरणांची तीव्रता अधिक

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. १ : अखंड यांत्रिक सगताचा जो, सूर्यवर्ती तथा लागुनी, दाहकत्वाची शाल टाकतो, नम्र होतसे अंबाचारणी होत सूर्यनागयणाने आज अपेक्षेप्रमाणे श्री करवीर निवासिनी अंबाबाई देवीपर्यंतचा प्रवास पूर्ण केला. विशेष असे की, कालच्यापेक्षा (ता. ३१) सूर्यकिरणांची तीव्रता आज जास्त होती. जेव्हा सूर्यकिरणांनी देवीला चरणस्पर्श केला तेव्हा सुवर्णाच्या कणांप्रमाणे प्रभामंडळ झळाळून गेले. आज सूर्यकिरणे चेहऱ्याकडून डावीला झुकतात. ही किरणे चेहऱ्यापर्यंत गेली अन् डावीकडे लुप्त झाली. किरणोत्सव झाल्यानंतर भाविकांनी अंबामाते की जय, असा जयघोष केला. यानंतर घंटानाद होऊन आरती झाली.

आजचे 'चातावरणी स्वच्छ होते. सकाळ-संध्याकाळ धुके होते; पण सुरुम धुक्याची चादर ही सूर्यकिरणांच्या वर होती. ही किरणे अलगदपणे महाद्वारातून आत आली. हळूहळू किरणे देवीच्या मूर्तीपर्यंत गेली.

राबाबत किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर म्हणाले, 'किरणांची दिशा कमी बदलते, ते पाहण्यासाठी आम्ही दिशादर्शक

उपकरण वापरले. तसेच हवेतील आर्द्रता मोजण्यासाठी एजी लॉग (तापमान/आर्द्रता) तर वाऱ्याची दिशा पाहण्यासाठी एरोमीटर (अनिमोमीटर), टेम्परेचर सेन्सर आदी उपकरणे वापरली. या उपकरणांतून किरणे, हवा, आर्द्रता, तापमान, धूलिकण, धुके आदींच्या अचूक नोंदणी होतात. आज ६ वाजून १८ मिनिटांनी सूर्यकिरणे देवीच्या चेहऱ्यापर्यंत आली.'

सूर्यकिरणांचा प्रवास असा झाला

- महाद्वार मैन गेट..... : ५.१८ वाजता
- गरूड मंडप मैन..... : ५.३१ वाजता
- गरूड मंडप विना..... : ५.४४ वाजता
- गणपती पाठीमागील बाजूस..... : ५.५५ वाजता
- कासव चौक..... : ६.०२ वाजता
- पिंजळी तंबरा..... : ६.०५ वाजता
- पहिली पायरी..... : ६.१० वाजता
- दुसरी पायरी..... : ६.११ वाजता
- कटाकल..... : ६.१५ वाजता
- फराण स्पर्श..... : ६.१५ वाजता
- फंजर..... : ६.१६ वाजता
- छाती..... : ६.१७ वाजता
- चेहरा..... : ६.१८ वाजता
- गाभान्यातील तापमान..... : ३२.५ अंश

परिचम महाराष्ट्र देवस्थान समितीने नगरखाना, रामाचा पार, श्री सिद्धिविनायक परिसरात लावलेल्या एलईडी स्क्रीनवर हा अनुक्रम सोहळा भाविकांना पाहता आला. जशी किरणे

गरूड मंडपातून पुढे जाऊ लागली तसे अनेकांनी मोबाईल कॅमेरा 'ऑन' केले. काहींनी तर हे क्षण मित्र-मैत्रिणी, नातेवाईक, सह्यांना पाठविले. उद्याही (ता. २) किरणोत्सव सोहळा होईल.

कोल्हापूर : श्री करवीर निवासिनी अंबाबाई देवीपर्यंतचा प्रवास सूर्यकिरणांनी पूर्ण केला.

Daily Sakal dated 02/02/2020

सोमवार, ३ फेब्रुवारी २०२०

मावळतीची किरणे देवीच्या गुडध्यापर्यंतच

म. टा. प्रतिनिधी, कोल्हापूर

करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील उत्तरायण किरणोत्सवाच्या चौथ्या दिवशी रविवारी मावळतीच्या सूर्याची किरणे अंबाबाई मूर्तीच्या गुडध्यापर्यंतच पोहोचली. किरणोत्सवाच्या नियोजित क्रमानुसार रविवारी किरणे देवीच्या मुखापर्यंत जाणे अपेक्षित होते. मात्र सायंकाळी सहा वाजून १७ मिनिटांनी अंबाबाई मूर्तीच्या गुडध्यापर्यंत पोहोचून डावीकडे लुप्त झाली. दरम्यान, सोमवारी देवस्थान समिती आणि विवेकानंद महाविद्यालयाच्या खगोलशास्त्र विभागातर्फे गाभाऱ्यातील किरणांचा अभ्यास करण्यात येणार आहे.

३१ जानेवारीपासून मंदिरात उत्तरायण

तज्ज्ञ आज करणार किरणांचा अभ्यास

किरणोत्सव सोहळा सुरू आहे. पहिल्या दोन दिवशी किरणोत्सव सोहळा पूर्ण क्षमतेने झाल्यामुळे रविवारी हा सोहळा पाहण्यासाठी भाविकांनी मंदिरात मोठी गर्दी केली होती. रविवारी किरणांची प्रखरता कमी होती. गरुड मंडपामध्ये पाच वाजून ४२ मिनिटांनी पोहोचलेली किरणे अर्ध्या तासाने कटांजलपर्यंत आली. ६ वाजून १६ मिनिटांनी किरणांनी देवीला चरणस्पर्श केला. यावेळी गाभाऱ्यातील दिवे मालवण्यात आले. त्यानंतर पुढच्या एक मिनिटात किरणे मूर्तीच्या वरच्या दिशेने सरकली मात्र काही वेळातच ती लुप्त झाली.

कोल्हापूर, सोमवार,
३ फेब्रुवारी २०२०

किरणोत्सवाची आज अंबाबाई मंदिरात सांगता चौथ्या दिवशी किरणे मूर्तीच्या गुडघ्यापर्यंत

कोल्हापूर, ता. २ : श्री अंबाबाई मंदिरातील उत्तरायण किरणोत्सव सोहळ्याच्या चौथ्या दिवशी आज सायंकाळी सहा वाजून अठरा मिनिटांनी मावळतीची सूर्यकिरणे मूर्तीच्या गुडघ्यापर्यंत पोचली आणि डावीकडे लुप्त झाली. उत्तरायण किरणोत्सव सोहळा दोन दिवस अलीकडे होत असल्याचे आता स्पष्ट होत असून त्यादृष्टीने आता आणखी आवश्यक अभ्यासावर भर दिला जाणार असल्याचे देवस्थान समितीचे अध्यक्ष महेश जाधव, प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले.

दरम्यान, उत्तरायण किरणोत्सवातील पहिल्या तीन दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवांच्या मुखापर्यंत पोचली होती.

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीच्या वतीने गेल्या वर्षीपासून वर्षातील दोन्ही किरणोत्सव सोहळे पाच दिवसांचे करण्याचा निर्णय झाला. त्यानुसार नऊ, दहा आणि अकरा नोव्हेंबरला होणारा दक्षिणायनातील सोहळा आठ ते बारा नोव्हेंबर आणि ३१ जानेवारी व एक, दोन फेब्रुवारीला होणारा उत्तरायणातील सोहळा ३०, ३१ जानेवारी आणि एक, दोन, तीन फेब्रुवारी असा साजरा झाला. या दोन्ही सोहळ्यातील सर्व नोंदी किरणोत्सव

अभ्यास समितीने ठेवल्या आहेत.

मंदिरातील विद्युत जोडण्या अंडग्राऊंड

अंबाबाई मंदिर परिसरातील सर्व विद्युत जोडण्या आता अंडग्राऊंड केल्या जाणार असून भाविकांच्या सुरक्षिततेसाठीची उपाययोजना म्हणून लवकरच त्याची कार्यवाही केली जाणार आहे. दरम्यान, अंबाबाई आणि जोतिबा मंदिरांचे पहिल्यांदाच स्ट्रक्चरल ऑडिटची प्रक्रियाही अंतिम टप्प्यात आली असून लवकरच ऑडिटला प्रारंभ होणार आहे. मंदिराच्या शिखरपासून ते मंदिर परिसरातील सर्व मूर्ती आणि छोट्या मंदिरांचेही ऑडिट केले जाणार आहे.

कोल्हापूर : अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सव सोहळ्याच्या चौथ्या दिवशी रविवारी मूर्तीच्या गुडघ्यापर्यंत मावळतीची सूर्यकिरणे पोचली.

Daily Sakal dated 03/02/2020

मंगळवार, ४ फेब्रुवारी २०२०

उत्तरायणातील किरणोत्सव दोन दिवस आधी देवस्थान समितीच्या अभ्यासातून स्पष्ट

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

करवीर निवासिनी श्री अंबाबाईच्या उत्तरायणातील किरणोत्सवाच्या पाचव्या दिवशी सूर्यकिरणे देवीच्या चरणापर्यंत पोहोचून डावीकडे लुप्त झाली. किरणोत्सवाच्या उरलेल्या तारखेच्या आधी दोन दिवस उत्तरायणातील किरणोत्सव होत असून दक्षिणायनातील किरणोत्सव दोन दिवस उशिरा होत असल्याचे देवस्थान समितीच्या अभ्यासातून स्पष्ट झाले आहे.

सोमवारी सायंकाळीही मावळतीची सूर्यकिरणे तीव्र होती; पण काही वेळाने किरणांची तीव्रता

कमी झाल्याने किरणे देवीच्या चरणापर्यंतच पोहोचू शकली. दोन वर्षांपूर्वी किरणोत्सवाच्या तारखांबाबत तज्ञांनी शंका व्यक्त केल्याने देवस्थान समिती अध्यक्ष महेश जाधव यांनी किरणोत्सवाच्या उरलेल्या तारखांच्या आधी एक दिवस आणि नंतर एक दिवस असा पाच दिवस किरणोत्सव अभ्यास केला जाईल, असे सांगितले होते. त्यानुसार देवस्थान समिती आणि विवेकानंद महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांकडून अभ्यास सुरू होता. दरम्यानच्या काळात देवस्थान समितीने पुढाकार घेऊन किरणोत्सव मार्गातील अडथळेही दूर केले. त्यामुळे यावर्षी नोव्हेंबरमध्ये दि.

९, १० व ११ या तारखेला होणारा किरणोत्सव ११ व १२ या तारखांना पूर्णक्षमतेने झाला. तर उत्तरायणातील किरणोत्सव ३१ जानेवारी, १ व २ फेब्रुवारी ऐवजी २९, ३० व ३१ जानेवारी या दिवशी पूर्ण क्षमतेने झाला. त्यामुळे दक्षिणायनातील किरणोत्सव दोन दिवस उशिरा व उत्तरायणातील किरणोत्सव दोन दिवस आधी होत असल्याचे स्पष्ट झाल्याचे विवेकानंद महाविद्यालयाचे प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले. तरीही आजअखेर किरणोत्सवाचा अभ्यास करण्यात आला.

Daily Pudhari dated 04/02/2020

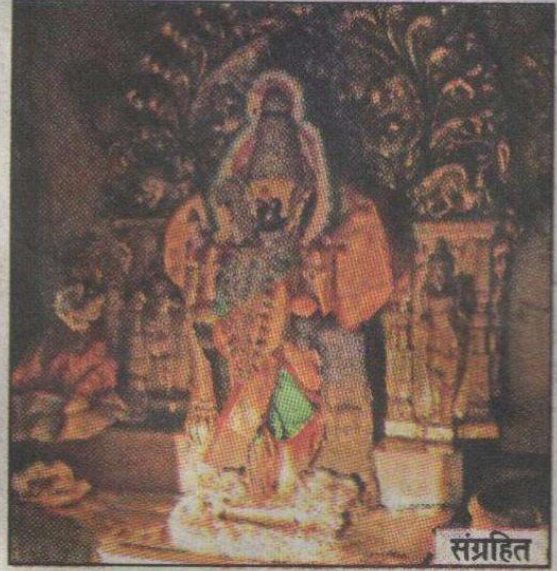
मंगळवार, ४ फेब्रुवारी २०२०

ढगाळ वातावरणामुळे सूर्यकिरणे चाचणीत अडथळा

प्रतिनिधी
कोल्हापूर

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान आणि विवेकानंद महाविद्यालय खगोलशास्त्र विभागामार्फत अंबाबाई मंदिरात सोमवारी सूर्यकिरणांच्या तीव्रतेचा अभ्यास करण्यात आला. मात्र यावेळी ढगाळ वातावरणामुळे चाचणीत अडथळा निर्माण झाला. अंबाबाई मंदिरातील उत्तरायण किरणोत्सव सोहळा नुकताच संपन्न झाला. या पार्श्वभूमीवर सूर्यकिरणांच्या तीव्रतेची चाचणी घेतली. खगोलशास्त्र अभ्यासकांच्या म्हणण्यानुसार पुढील किरणोत्सव सोहळा ८ ते १२ नोव्हेंबर रोजी होणार आहे.

या चाचणीत ५ वाजून ४३ मिनिटांपर्यंत गरुड मंडपात पूर्ण क्षमतेने किरणांनी प्रवेश केला. ६ वाजून ०२ मिनिटांनी कासव चौकात किरणांनी प्रवेश केला. ६ वाजून ०९ मिनिटांनी गाभाऱ्यातील पहिल्या पायरीपर्यंत किरणांची तीव्रता जास्त होती. ६ वाजून १५ मिनिटांनी किरणे देवीच्या कटांजलापर्यंत

विसावली. ढगाळ वातावरणामुळे किरणे मंदगतीने डाव्या बाजूला लुप्त झाली.

२९, ३०, ३१ जानेवारी, १ आणि २ फेब्रुवारी रोजी उत्तरायण किरणोत्सवात किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने झाला. अंबाबाई देवीच्या मुकुटापर्यंत सूर्यकिरणे पोहोचली. २ फेब्रुवारीला किरणोत्सव सोहळ्याची सांगता झाली होती.

किरणोत्सवाच्या तारखा बदलणार?

वैशिष्ट्यपूर्ण सोहळा; आणखी दोन किरणोत्सव सोहळ्यांचा होणार परिपूर्ण अभ्यास

कोल्हापूर : किरणोत्सव सोहळ्याचे संप्रतिष्ठित छायाचित्र.

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. ५ : करवीरनिवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील वैशिष्ट्यपूर्ण किरणोत्सव सोहळ्याच्या तारखा बदलत असल्याचे स्पष्ट होत असले, तरी आणखी परिपूर्ण अभ्यासानंतरच याबाबतची पुढील कार्यवाही होणार आहे. दक्षिणायनातील किरणोत्सव नियोजित तारखांच्या दोन दिवस पुढे, तर उत्तरायनातील किरणोत्सव दोन दिवस अगोदर होत असल्याचे आजवरचा अभ्यास आणि नोंदीवरून स्पष्ट झाले आहे; मात्र आगामी नोव्हेंबर आणि जानेवारी-फेब्रुवारी २०२१ या दोन सोहळ्यांतील नोंदी घेऊनच पुढे तारखांबाबतचा निर्णय घेतला जाण्याची शक्यता आहे.

अंबाबाई मंदिरात १, १० व ११ नोव्हेंबर आणि ३१ जानेवारी, १ व २ फेब्रुवारी असा वर्षातून दोनदा किरणोत्सवाचा सोहळा होतो. मात्र, किरणोत्सव मार्गातील अडथळ्यांमुळे अनेक वर्षे किरणोत्सवाचा सोहळा पूर्ण क्षमतेने झाला नाही. या पार्व्वर्षीवर पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीने किरणोत्सव अभ्यास समिती नेमून त्यात तज्ज्ञांचा सहभाग घेतला आहे. या समितीने किरणोत्सवाच्या नोंदी देवल्या आहेत. या पार्व्वर्षीवर देवस्थान समितीने

जानेवारी २०१९ पासून पाच दिवसांच्या किरणोत्सवाला प्रारंभ केला. दरम्यान, गेल्या तीन किरणोत्सवांच्या अगोदर व पुढील काही दिवसांच्या नोंदी ढगळ हवामानामुळे घेता आल्या नाहीत. या नोंदी पुढील दोन किरणोत्सवात घेतल्या जाणार असल्याचे प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले. दोन वर्षांपासून प्रयत्न किरणोत्सव सोहळ्यात सूर्याची मानळतीची किरणे थेट देवीच्या मूर्तीवर

वेळ आणखी वाढवणे शक्य

अत्याधुनिक टेलिस्कोपच्या साहाय्याने किरणोत्सव मार्गातील सर्व अडथळ्यांच्या नोंदी घेऊन ते काढण्यात आले. त्यामुळे आज अखेर झालेले तिन्ही किरणोत्सव सोहळे पूर्ण क्षमतेने झाले. त्यातूनही नियोजित तारखांच्या दोन दिवस मागे व पुढे किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने होत असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. त्यामुळे किरणोत्सवाची वेळ आणखी वाढवता येणे शक्य आहे.

पडतात. किरणोत्सव सोहळा मंदिराच्या स्थापत्यशास्त्र आणि खगोलशास्त्राचा उत्तम नमुना आहे; परंतु या किरणोत्सवाच्या मार्गावर बांधकामे झाल्याने काही वर्षात पूर्णपणे किरणोत्सव झालाच नाही. मंदिरातील किरणोत्सवात अडथळे येतात, त्याचा शास्त्रीय अभ्यास झाला. त्यासाठी कोणता अडथळा किती प्रमाणात आहे, याचीही मांडणी केली. ही मांडणी करून अनेक वर्षे होऊनही अडथळे इंचनेही कमी झाले नाहीत. किरणोत्सव नीटपणे होऊ शकत नसल्याने पाविक आणि

अभ्यासकांतून नाराजी व्यक्त व्हायची. ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ आर. व्ही. भोसले यांनीही सुरुवातीस किरणोत्सवात इमारतीचे अडथळे आणि हवेच्या प्रदूषणाचाही मुद्दा मांडला होता. या सान्या पार्व्वर्षीवर दोन वर्षांपासून किरणोत्सव समिती, देवस्थान समिती आणि महापालिकेच्या माध्यमातून अडथळे काढण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले गेले. त्यामुळे आता किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने होत असल्याचे सकारात्मक चित्र अनुभववायला मिळते आहे.

गुरुवार, ३० जानेवारी २०२०

अंबाबाई मंदिरात आजपासून किरणोत्सव

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

करवीर निवासिनी अंबाबाई मंदिरात प्रतिवर्षीप्रमाणे किरणोत्सव होणार आहे. गुरुवार दि. ३० जानेवारी रोजी किरणोत्सवास प्रारंभ होईल. सोमवार दि. ३ फेब्रुवारीअखेर दररोज सायंकाळी हा किरणोत्सव पाहण्याची संधी कोल्हापूरकरांना मिळणार आहे. अंबाबाई मंदिरात दक्षिणायन व उत्तरायण असा वर्षातून दोनवेळा किरणोत्सव होत असतो. नोव्हेंबर महिन्यात उत्तरायण तर जानेवारी महिन्याच्या शेवटी व फेब्रुवारी महिन्याच्या सुरुवातीला दक्षिणायन किरणोत्सव होतो. प्रतिवर्षी तीन दिवसांचा किरणोत्सव होत होता. मात्र, पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीने तो गेल्या काही वर्षांपासून पाच दिवसांचा केला आहे. किरणोत्सवाच्या पहिल्या दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या चरणावर पडतात, तर पुढील

कोल्हापूर : किरणोत्सवाच्या पूर्वसंध्येला सूर्यकिरणे मूर्तीच्या चेहऱ्यापर्यंत पोहोचली.

(छाया : तय्यब अली)

चार दिवसांत टप्प्याटप्प्याने संपूर्ण मूर्तीवर पडतात. ढगाळ वातावरणामुळे किरणोत्सवात अडथळा निर्माण होऊ शकतो.

पूर्वसंध्येला किरणोत्सव...

दरम्यान, किरणोत्सवाच्या पूर्वसंध्येला म्हणजेच बुधवारी सायंकाळी मावळतीची सूर्यकिरणे मंदिराच्या गाभाऱ्यापर्यंत पोहोचली. यानंतर किरणे मूर्तीच्या पायापासून चेहऱ्यापर्यंत पोहोचल्याची माहिती खगोलशास्त्र अभ्यासक डॉ. मिलिंद कारंजकर यांनी दिली.

कोल्हापूर, सोमवार, ३ फेब्रुवारी २०२०

सूर्यकिरणे देवीच्या गुडघ्यापर्यंत

किरणोत्सवाच्या चौथ्या दिवशीही भाविकांची गर्दी

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

किरणोत्सवाच्या चौथ्या दिवशी सूर्यकिरणे करवीर निवासिनी श्री अंबाबाईच्या गुडघ्यापर्यंत पोहोचली. किरणोत्सवाचा सोहळा पाहण्यासाठी रविवारी भाविकांनी मंदिरात गर्दी केली होती.

दुयानंतर वातावरणा काहीसे ढगाळ झाले होते. सूर्यकिरणे मात्र प्रखर होती व ती गरूड मंडपामध्ये ५.४२ वाजता पोहोचली. कासव चौकात ६ वाजून २ मिनिटांनी किरणांनी प्रवेश केला. यानंतर पहिल्या पायरीजवळ किरणे ६ वाजून ९ मिनिटांनी पोहचली. ६.१६ वाजता किरणांनी मूर्तीला चरणस्पर्श केला. यानंतर किरणे ६.१७ वाजता गुडघ्यापर्यंत पोहोचून डावीकडे लुप्त झाली. किरणोत्सव सोहळ्यासाठी आजही मंदिरात भाविकांची गर्दी होती. परजिल्ह्यातून आलेल्या भाविकांनीही या सोहळ्याचा आनंद घेतला. सोमवारी देवस्थान समिती आणि विवेकानंद

कोल्हापूर : किरणोत्सवाच्या चौथ्या दिवशी रविवारी सूर्यकिरणे अंबाबाईच्या गुडघ्यापर्यंत पोहचली. (छाया : नाज ट्रेनर)

महाविद्यालयाच्या खगोलशास्त्र विभागातर्फे गाभाऱ्यातील किरणांचा अभ्यास करण्यात येणार आहे.

गुरुवार,
३० जानेवारी २०२० ३

कोल्हापूर : श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर बुधवारी मावळतीच्या सूर्यकिरणांची पाहणी झाली. यावेळी ही सूर्यकिरणे देवीच्या मुखापर्यंत पोचली.

अंबाबाई मंदिरात किरणोत्सव

आज प्रारंभ; पूर्वसंध्येलाच किरणांचा मुखकमलावर अभिषेक

कोल्हापूर, ता. २९ : करवीर निवासिनी अंबाबाई मंदिरात उद्या (ता. ३०) पासून किरणोत्सवाला सुरवात होणार आहे. त्याच्या तयारीला आजपासून प्रारंभ झाला. सायंकाळी मावळतीच्या सूर्यकिरणांची पाहणी केली असता किरणांनी देवीच्या मुखकमलावर अभिषेक केला. त्यानंतर श्रीपूजक शरद मुनीश्वर यांनी आरती केली. दरम्यान, किरणांची

तीव्रता अधिक असून पुढे पाच दिवस होणारा सोहळा पूर्ण क्षमतेने होईल, असा विश्वास यावेळी देवस्थान समितीचे अध्यक्ष महेश जाधव, किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी व्यक्त केला.

मंदिरात होणारे दोन्ही किरणोत्सव सोहळे गेल्या जानेवारीपासून पाच दिवसांचे होणार असल्याचे देवस्थान समितीने जाहीर केले होते. त्यानुसार

आता पाच दिवसांच्या सोहळ्या आयोजन केले जाते. ८ ते १२ नोव्हें या दरम्यान किरणोत्सव झाला. ३ (ता.३०) पासून ३ फेब्रुवारीपर्यंत सोहळा होणार आहे.

काही वर्षांपासून किरणोत्सवा तारखा बदलल्या आहेत का, य अभ्यास सुरू झाला. या पार्श्वभूमी पाच दिवसांचा किरणोत्सव सों सुरू झाला आहे.

Daily Pudhari dated 30/01/2020 and 03/02/2020

कोल्हापूर, गुरुवार, दि. ३० जानेवारी २०२०

कोल्हापूरतील श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवाच्या पूर्वसंध्येलाच (बुधवारी) सायंकाळी ६ वाजून १७ मिनिटांनी सूर्यकिरणे देवीच्या चेहऱ्यापर्यंत पोहोचली.

पूर्वसंध्येलाच सूर्यकिरणे अंबाबाईच्या चेहऱ्यावर

किरणोत्सव : पाच दिवस होणार सोहळा

लोकमत सूत्र नेटवर्क

कोल्हापूर : करवीरनिवासिनी श्री अंबाबाईच्या दक्षिणाय किरणोत्सवाच्या पूर्वसंध्येलाच (बुधवारी) सायंकाळी ६ वाजून १७ मिनिटांनी सूर्यकिरणे शेट अंबाबाईच्या चेहऱ्यावर पडली. स्वच्छ वातावरणामुळे किरणे देवीच्या किरीटापर्यंत येऊन लुप्त झाली. त्यानंतर भाविकांनी 'अंबा माता की जय' चा गजर केला.

श्री अंबाबाईच्या दक्षिणायन किरणोत्सवाला आज, गुरुवारपासून प्रारंभ होत आहे. पूर्वी तीन दिवस घनगणता हा सोहळा अन्ना-घास दिवसांचा झाला आहे. त्यानंतर किरणोत्सवाच्या पूर्वसंध्येला किरणाची दिना, ब्रह्मावरण, प्रदूषण, का, पुजे वाचा नमःस कल्पयामादी सायंकाळी मंदिरातील सर्व दिवे जालून किरणांच्या प्रवासाची चाचणी घेण्यात आली आणि आद्य आर्यवर्षकारकांच्या स्वच्छ वातावरण व योग दिवसामुळे किरणे शेट देवीच्या चेहऱ्यापर्यंत पोहोचून व काही क्षण विद्यारंपली.

सायंकाळी ६ वाजून ५०

किरणांचा प्रवास असा

- महाद्वार : ५ वाजून ५० मिनिटे
- गरुड मंडप मधील बाजू : ५ वाजून ५४ मिनिटे
- गरुड मंडप सुकून : ५ वा. ५५ मिनिटे
- गणपती मंदिर मधील बाजू : ५ वाजून ५६ मिनिटे
- गणपती मंदिर कपरीतील बाजू : ५ वाजून ५९ मिनिटे
- कनक चौक : ६ वाजून ४ मिनिटे
- अंबाबाईच्या चेहऱ्यावर : ६ वाजून १७ मिनिटे

मिनिटांनी सूर्यकिरणे महाद्वारातून मंदिरात आली. त्यानंतर गरुड मंडप, कनक चौक, पितळी उबरा, गाभाऱ्यातील पहिली पायरी, दुसरी पायरी, तिसरी पायरी, मूर्तीचा चरणमार्ग असा प्रवास करत सायंकाळी ६ वाजून १७ मिनिटांनी सूर्यकिरणे अंबाबाईच्या चेहऱ्यावर आली. किरीटापर्यंतचा प्रवास करून किरणे लुप्त झाली. त्यानंतर परंपरेप्रमाणे देवीची आरती कल्प्यात आली. प्रा. मिलिंद कर्वेकर यांनी किरणोत्सवाची चाचणी घेतली.

Daily Lokmat dated 30/01/2020

३१ जानेवारी २०२० **तरुण भारत** कोल्हापूर पान

करवीर निवासिनीला सूर्यनारायणाचा अभिषेक

सवाच्या पहिल्याच दिवशी किरणे अंबाबाईच्या मुखावर : गाभारा निघाला उजळून

आजपासून तीन दिवसांची सुरुवात

किरणोत्सव सोहळा नासिकच्या पाहता थंबा थंबाची सुरुवात ३१ पासून मंदिर परिसरात तीन दिवसांची सुरुवात उपासनाळ्यात येणार आहे, अशी माहिती प्रा. मिलिंद कर्वेकर यांनी दिली.

अंबाबाईचे वरिष्ठ गुरुकुल आहे. वरिष्ठ गुरुकुल अंबाबाई मंदिरात किरणोत्सव सोहळा होतो. दक्षिणायन किरणोत्सव सोहळा ५, १० व ११ जानेवारी रोजी होतो. तर उत्तरायन किरणोत्सव सोहळा ३० जानेवारी ते २ फेब्रुवारीदरम्यान होत आहे. गुरुवारी उत्तरायन किरणोत्सव सोहळावस

असा झाला सूर्यकिरणांचा प्रवास	सायं. ५, ३६ वा, महाद्वार कमान सायं. ५, ४५ वा, गरुड मंडप सायं. ५, ५५ वा, गणेश मंदिर मधील बाजू	सायं. ६, ०४ वा, कनक चौक सायं. ६, ०५ वा, पितळी उबरा सायं. ६, १० वा, पहिली पायरी	सायं. ६, ११ वा, दुसरी पायरी सायं. ६, १३ वा, कटाजल सायं. ६, १५ वा, देवीच्या खांद्यापर्यंत किरणे	सायं. ६, १६ वा, मुखावर सायं. ६, १७ वा, किरीटापर्यंत किरणे पोहोचली
-------------------------------	--	--	--	---

Daily Tarun Bharat dated 31/01/2020

बधा प्रबोधिनी
राज्यसेवा-2020
पुस्तक कार्यशाळा
CSAT-2020 च्या विषयसूची
पुस्तक कार्यशाळा
CSAT-2020 च्या विषयसूची
पुस्तक कार्यशाळा
CSAT-2020 च्या विषयसूची

हॅलो कोल्हापूर

शुक्रवार, दि. ३१ जानेवारी २०२०

AMVI (RTO) - वर्ग - ५ फ्रेड, सुक
MPSC - वर्ग - ३ फ्रेड, सुक
बँकिंग - SBI/IBPS - सुक झाली
आजीविका यासाठी... एकमेव पाठ्य
मोफत मुलाखत / माहितीसाठी केंद्र
पती फोडेशन 9224
स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र 9976

सोनसळी किरणांचा अंबाबाईला अभिषेक

किरणोत्सव : सलग दुसऱ्या दिवशी पूर्ण क्षमतेने दर्शन

कमना नृज नेतृत्व
सहस्रभूत : शंभूचा ओसलेला जोर, षड वातावरण, भाग वादळालाच्या किरणांना झालीही घट दिली. मातयेची अडथळाची घाटां पार करताना विनासासायपणे किरणे पारि शेट कोल्हापूरची शोभनियामिती श्रौ अंबाबाईच्या भव्यत पोहोचली आणि देवीला भागिभेक करून तिच्या त्वयारव लुप्त झाली. प्रथम किरणांमुळे जेव्हा काही घर्षातील घर्षाने सुद्ध आणि मनोहारी हवा झाला. किरणे लुप्त झाल्याने सायंकाळी ६ वाजून १० मिनिटांनी देवीची आरती आणि ध्यानाला ही जयचा मंत्र गायला गेला.

उतरायण दोन दिवस आधी...
मानवनिर्मित अडथळांमुळे गेली काही वर्षे किरणांसव पूर्ण क्षमतेने होत नव्हता, तर नैसर्गिकीच्या किरणांसव न होण्यात काळ खातावरण, धुके आणि प्रदूषण हे घटक करणीभूत ठरतात. दोन वर्षांपूर्वी किरणांच्या मार्गातील इमारतीचे अडथळे काढण्यात आले आहेत. यदीन सुर्विल लवकर होत असला तरी सध्या यदी कमी झाल्याने इतक्याच प्रमाणात दर्शन आहे. त्यामुळे किरणांच्या प्रवासात कोणताही अडथळ आला नाही.
अभ्यासक्रमाच्या म्हणण्यानुसार उतरायण किरणांसव दोन दिवस आधी, तर रोजगाराने किरणांसव दोन दिवस नंतर होतो. यदा ठरलेल्या तीन दिवसांच्या आधीच पूर्ण क्षमतेने किरणांसव झाला. आता पुढील चार दिवस किरणांच्या प्रवास करता होतो हे पाहणे अंतुसुखाचे ठरेल.

चाचणीदरम्यान पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव झाला. त्यामुळे गुरुवारी असाच सोहळा पारची देवी, 'बाची डोळा' पारल्यानंतर दिवसाच्या आधीच दुसऱ्या दि. सायंकाळी सुक असलेल्या किरणांसवाचा (पान ४ पर)

यंदाचे वेगळेपण...

किरणोत्सवाच्या मार्गातील अडथळे वेदव्यान समिती व महापालिकेने काढल्यामुळे गेल्या दोन वर्षात अंबाबाईच्या किरणांसव पूर्ण क्षमतेने होत आला आहे. मात्र, यदा त्याचे वेगळेपण असे की, सूर्यकिरणांची तीव्रता जास्त होती, म्हणजे किरणे आली लवकर होती. त्यामुळे पूर्ण मूर्ती स्वच्छ सूर्यप्रकाशाने आली उजळून निघाली. त्यामुळे यंदाच्या किरणांसवाला एक वेगळी प्रवासाची सामनाली.

श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात शुक्रवारी मायळीच्या सोनेरी किरणांनी देवीची सूर्ती उजळून निघाली. यामुळे महाद्वारातून आलेल्या सूर्यकिरणांनी देवीचा भागान उजळून निघाला होता. हा नवमस्य सोहळा पाहण्यासाठी भाविकांनीही मोठ्या संख्येने उपस्थित राहिली होती.

Daily Lokmat (Hello Kolhapur) dated 30/01/2020

सोनसळी किरणांचा अंबाबाईला अभिषेक

(पान १ वरून) एक तास आधीच भाविक मंदिरांच्या परिसरात दाखल झाले होते.

सायंकाळी ५ वाजून. ३६ मिनिटांनी मायळीची सूर्यकिरणे महाद्वार कमानीतून मंदिरात आली. त्यानंतर गरुड मंडप, गणपती मंदिर, कासव चौक, पितळी उंबरा, पहिली पायरी, दुसरी पायरी, तिसरी पायरी, कटांजल असा प्रवास करीत ६ वाजून १४ मिनिटांनी किरणांनी देवीच्या मूर्तीचा चरणस्पर्श केला.

त्यानंतर टप्पाटप्प्याने कमरेपर्यंत, गळ्यापर्यंत येऊन ६ वाजून १६ मिनिटांनी ती देवीच्या चेहऱ्यावर पोहोचली. स्वच्छ सूर्यप्रकाश आणि सोनेरी किरणांनी देवीच्या मूर्तीला अभिषेक घातला.

ढगाळ वातावरण, धुके असा कोणताही अडथळा नसल्याने देवीची मूर्ती उजळून निघाली. एक मिनिटभर किरणे देवीच्या मूर्तीवर स्थिरावली. नंतर किरिटावरून ती पुढे सरकत लुप्त झाली. यानंतर देवीची आरती करण्यात आली.

वेळ	सूर्यकिरणांची तीव्रता (लवसमध्ये)
महाद्वार कमान	२५ हजार
गरुड मंडप चबुतरा	१६ हजार १००
गणपती मंदिर	१० हजार १००
कासव चौक	७ हजार १००
पितळी उंबरा	३ हजार ३९०
पहिली पायरी	१००
दुसरी पायरी	७००
तिसरी पायरी	३४०
मूर्तीचा चरणस्पर्श	४४०
कमरेपर्यंत	६ वाजून १५ मिनिटे
गळ्यापर्यंत	६ वाजून १६ मिनिटे
चेहऱ्यावर	६ वाजून १७

(एक मिनिट चेहऱ्यावर स्थिरावून लुप्त)

आज सूर्यकिरणांची तीव्रता खूप चांगली होती, धुकं किंवा ढगाळ वातावरण नव्हते, त्यामुळे किरणोत्सव प्रखरतेने झाला. किरणांची तीव्रता अशीच पुढे तीन दिवस राहिली तर हा सोहळा पूर्ण क्षमतेने होईल.

- प्रा. मिलिंद कारंजकर

Sun rays cover complete Mahalaxmi idol on 1st day

TIMES NEWS NETWORK

Rahul Gayakwad

Kolhapur: The festival of rays (Kirnotsav) started from Friday, saw sun rays covering entire Mahalaxmi idol in its full glory at 6.17 pm at the temple.

The festival witnesses sun rays falling directly on the deity's idol at the time of sunset. This phenomenon takes place twice a year -- between November 9 and 11 and between January 31 and February 2.

KIRNOTSAV

Milind Karanjkar, associate professor of astrophysics at the city-based Vivekanand College, who has undertaken a study of sun rays, its intensity and possible hurdles, said the idol saw ray intensity of around 35 lux in the sanctorum, which was more than enough to cover the deity's idol. The minimum intensity requirement is at least 15 lux.

"There were no pollutants or cloud cover, which would obstruct the rays. Hence, the festival witnessed one of the most beautiful views on Friday. The illegal constructions and obstacles removed consistently by the Pashchim Maharashtra Devsthan Samiti (PMDS) and the Kolhapur Municipal Corporation (KMC) played an important

The festival witnesses sun rays falling directly on the deity's idol at the time of sunset

role," he said.

According to the PMDS officials, for the devotees' convenience, LED screens have been installed at the Mahalaxmi temple premises, which will function throughout the festival. Hundreds of devotees witnessed the event live in the temple premises on Friday.

It has to be noted that hundreds of devotees crowd the temple to get a glimpse of the architectural marvel, where rays steadily reach the sanctorum of the temple on particular days of the year. The festival is celebrated when the sun rays fall directly on the deity's idol at the time of sunset.

कोल्हापूर : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई देवी किरणोत्सवाच्या पाचव्या दिवशी मंगळवारी भावळतीच्या सूर्यकिरणांनी देवीला अभिषेक घातला. देवीचे चरण स्पर्श करून किरणे किरिटापर्यंत पोहोचली आणि लुप्त झाली. त्यामुळे पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव झाला. (छाया : तथ्यव अली)

अंबाबाईला सोनेरी सूर्यकिरणांचा अभिषेक यंदाही पाचव्या दिवशी पूर्ण किरणोत्सवाची भाविकांना अनुभूती

कोल्हापूर : प्रतिनिधी

करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई देवीला मंगळवारी सूर्यकिरणांनी जणू अभिषेकच केला. किरणोत्सवाच्या पाचव्या दिवशी भावळतीची सोनेरी किरणे पूर्ण क्षमतेने देवीच्या किरिटाला स्पर्श लुप्त झाली. त्यामुळे गेली अनेक वर्षे सुरू असलेल्या अभ्यासकांच्या मताला पुष्टी मिळाली आहे. अभ्यासकांच्या मते दक्षिणायनातील किरणोत्सव एक दिवस उशिरा आणि उत्तरायणातील किरणोत्सव एक दिवस आधी होऊ लागला आहे. आज भाविकांनीही पूर्ण किरणोत्सवाचा नेत्रसुखद अनुभव घेतला.

अंबाबाई किरणोत्सवाबाबत अनेक वर्षे जाणकार अभ्यासकांकडून अभ्यास केला जात आहे. नोव्हेंबर महिन्यातील दि. ९, १०, ११ या तारखांना दक्षिणायनातील आणि जानेवारी महिन्यातील दि. ३१, फेब्रुवारीतील १ आणि २ तारखेला

उत्तरायणातील किरणोत्सव होतो. पण फार पूर्वीपासून अभ्यासकांकडून किरणोत्सवातील तारखांमध्ये बदल करण्याबाबत सूचित करण्यात आले होते. त्यानुसार पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीने गेली चार ते पाच वर्षे किरणोत्सवाचा पाच दिवस अभ्यास करण्यास सुरुवात केली होती. त्यानुसार दक्षिणायनातील किरणोत्सव एक दिवस उशिरा आणि उत्तरायणातील किरणोत्सव एक दिवस आधी होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. गतवर्षीही दि. १२ नोव्हेंबर रोजी सूर्यकिरणे पूर्ण क्षमतेने मूर्तीवर पडली होती. यावर्षीही त्याच तारखेला पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव झाला. शिवाय ९ तारखेलाही किरणे देवीच्या मुखापर्यंत पोहोचली होती. त्यामुळे देवस्थानच्या अभ्यासाला पुष्टी मिळाल्याचे मत देवस्थान समिती अध्यक्ष महेश जाधव यांनी व्यक्त केले.

देवस्थान समितीकडून संपूर्ण

किरणांच्या मार्गावर कापडी पट्ट्या टाकून तसेच मंदिराच्या आतील गर्दी कमी करून आर्द्रता कमी करण्यासाठी प्रयत्न केले होते. भाविकांसाठी मंदिराच्या आवारात तीन ठिकाणी स्क्रॉनची सोय केली होती. त्यामुळे स्थानिक भाविकांसोबत पर्यटकांनाही किरणोत्सवाचा सुखद अनुभव घेणे शक्य झाले. मंगळवारी मंदिरात त्रिपुरारी पौर्णिमा असल्याने दर्शनासाठीही भाविकांची मोठी गर्दी झाली होती. सर्व भाविकांनी पूर्ण किरणोत्सव पाहण्याचा लाभ घेतला. दक्षिणायन किरणोत्सवादरम्यान पाचव्या दिवशी सूर्यकिरणे सरळ रेषेत मूर्तीवर पडत असल्याचेही अभ्यासाला पुढे आले आहे. आत उत्तरायणातही याच पद्धतीने दक्षता घेऊन किरणोत्सवाचा अभ्यास २९ जानेवारी ते २ फेब्रुवारीपर्यंत अभ्यास केला जाणार असल्याचे प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले. यावेळी

असा झाला सूर्यकिरणांचा प्रवास

वेळ	ठिकाण
५.१८ मि.	गरुड मंडप
५.२७ मि.	गणपती चौक
५.३६ मि.	पितळी उंबरा
५.३७ मि.	चांदी उंबरा
५.४२ मि.	गाभान्यातील दुसरी पायरी
५.४३ मि.	कटांजन
५.४४ मि.	देवीचा चरणस्पर्श
५.४५ मि.	देवीच्या कमरेवर
५.४७ मि.	देवीच्या गळ्यापर्यंत
५.४८ ते ५.४९ च्या दरम्यान देवीच्या चेहऱ्यावरून किरणे मळवटावर किरिटापर्यंत पोहोचली.	

देवस्थान समितीचे सदस्य शिवाजी जाधव, एन. डी. जाधव आणि मंदिर व्यवस्थापक धनाजी जाधव यांची उपस्थिती होती.

Detailed Video of Kirnotsav (10/11/2019)

[VID-20191111-WA0066.mp4 - Google Drive](#)

One Page Report

“Dissemination of Education for Knowledge, Science and Culture”

- Shikshanmaharshi Dr. Bapuji Salunkhe

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha's

Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

Department of Physics

One Page Report

Name of the Department	Department of Physics																
Name of the Activity	“A scientific Study of Kirnotsav in Mahalaxmi (Ambabai) Temple, Kolhapur during ‘Dakshinayan’ and ‘Uttarayan’ of Sun” (2019 – 20).																
Date / Duration	09 – 11 November 2019 and 31 January – 02 February 2020																
Aims and Objectives	Mahalaxmi (Ambabai) temple built in an ancient time is an excellent architectural design with natural stones. Kirnotsav at Mahalaxmi (Ambabai) temple, Kolhapur, Maharashtra is one of the most awaited festivals for a people from Maharashtra and other states. It is also becoming popular amongst people from other countries.																
No. of Beneficiaries	<table border="1"><tr><td rowspan="2">Teachers</td><td>Male</td><td>01</td><td rowspan="2">01</td></tr><tr><td>Female</td><td>-</td></tr><tr><td rowspan="2">Students</td><td>Male</td><td>-</td><td rowspan="2">-</td></tr><tr><td>Female</td><td>-</td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Total</td><td>01</td></tr></table>	Teachers	Male	01	01	Female	-	Students	Male	-	-	Female	-	Total			01
Teachers	Male		01	01													
	Female	-															
Students	Male	-	-														
	Female	-															
Total			01														
Expenditure and Fundings	College Funds																
Brief Discussion	During ‘Dakshinayan’ and Uttarayan of sun the sun rays’ traverse about 200 meters, from Mahadwar arch to idol goddess Mahalaxmi (Ambabai). During ‘Dakshinayan’ of Sun (November 9, 10 and 11) and Uttarayan of Sun (January 31 and February 1 and 2) sun rays spectacularly illuminates an entire path, that dominates reddish golden sunrays stemming from longer wavelength of solar spectrum.																
Outcomes	The study of sun rays’ intensity and hurdle and shows that ray intensity around maximum 35 lux was observed on sanctum which was more than enough to cover the entire dignity idol. The minimum intensity requirement is at least 15 lux. There were no pollutions and obstacles along the path of sun rays and hence Kirnotsav succeed to cover entire dignity idol and festival continues for 5 days.																

HoD
HEAD
DEPARTMENT OF PHYSICS
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(AUTONOMOUS)